

بررسی سایه‌اندازی گیاه پوششی زیره سبز بر گلدهی و بانه زعفران (*Crocus sativus* L.)

محمد رضا مالکی^{۱*}، محمد جواد ثقة الاسلامی^۲، غلامرضا موسوی^۲، حسن فیضی^۳

^۱ دانشجوی دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند؛ maleki4957@gmail.com

^۲ اعضاء هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند

^۳ عضو هیئت علمی دانشگاه تربت حیدریه؛ h.feizi@torbath.ac.ir

چکیده

زعفران (*Crocus sativus* L.) با ارزش‌ترین گیاه ادویه‌ای جهان است که نیاز به تحقیقات بیش‌تری در رابطه با کشت مخلوط آن با سایر گیاهان دارد. به همین منظور، تحقیقی با هدف بررسی سطوح مختلف تراکم گیاه زیره سبز بر روی خصوصیات کمی این گیاه انجام شد. این آزمایش به صورت فاکتوریل در قالب بلوک‌های کامل تصادفی با سه تکرار در مزرعه‌ای در منطقه زاوه واقع در تربت حیدریه اجرا گردید. تیمار اعمال شده شامل ۵ سطح تراکم کشت زیره سبز (۰، ۲۵، ۵۰، ۷۵ و ۱۰۰ درصد تراکم مطلوب) بود. پارامترهای مورد اندازه‌گیری در این آزمایش شامل وزن و تعداد بانه‌های دختری، میانگین قطر بانه‌ها و تعداد و وزن گل تازه بودند. نتایج نشان دادند که وزن و قطر بانه‌های دختری و وزن تازه گل به‌طور معنی‌داری تحت تاثیر تراکم گیاه همراه قرار گرفتند. تراکم ۱۰۰، کم‌ترین میانگین وزن بانه دختری (۲/۲۱ گرم) و نیز کم‌ترین قطر بانه (۱۷/۵۲ میلی‌متر) را به دنبال داشت. صفات معنی‌دار در تراکم‌های متوسط با بهبود مواجه شدند اما در تراکم‌های بالا، مقادیر آنها پایین‌تر از گروه شاهد بود.

کلمات کلیدی: زعفران، زیره سبز، گیاه پوششی، ویژگی‌های بانه و گل.

مقدمه

زعفران (*Crocus sativus* L.) از خانواده زنبقیان و راسته لیلال‌ها می‌باشد (Koocheki, 2013)، که به‌عنوان یکی از اقلام مهم صادراتی کشور تنها ۲۰ درصد آن در داخل مصرف و مابقی آن به سایر کشورهای جهان صادر می‌شود (Paseban, 2006). در حال حاضر، بیش از ۹۵ درصد از زعفران جهان در ایران تولید می‌شود که بخش عمده آن مربوط به استان خراسان است (Kafi et al., 2002). یکی از راه‌های افزایش راندمان تولید استفاده از کشت مخلوط می‌باشد. از آنجایی که زعفران در بخشی از سال دارای خواب است، کشت گیاهی همراه با آن می‌تواند با استفاده مناسب از عوامل طبیعی در تمام طول سال و نیز بهبود شرایط خاک منجر به افزایش عملکرد هر دو گیاه شود (اسدی و همکاران، ۱۳۹۵). در دو آزمایش، تاثیر کشت مخلوط گیاه مرزنجوش (کوچکی و همکاران، ۱۳۹۲) و گیاه نخود (اسدی و همکاران، ۱۳۹۵) در تراکم‌های مختلف بر زعفران مثبت بوده و صفات مورد ارزیابی را بهبود بخشیده است. اگرچه کشت مخلوط اکثر گیاهان همراه با زعفران اثر مطلوبی بر ویژگی‌های زعفران داشته است اما در آزمایشی اثر گیاه جوی بهاره بر زعفران به علت وجود رقابت منفی بود (Albert, 1999).

^۱ محمد رضا مالکی - maleki4957@gmail.com